

Силабус
Навчальна практика
з англійської мови і літератури, німецької мови
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма	«Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)»
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Викладач	Олена ЯРОВА
Кафедра	іноземних мов і методики викладання
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/ffsk/structure-ffsk/kaf-in-mov/composition-kaf-in-mov/yarova/
Контактний телефон	+380 99 260 33 06
E-mail викладача:	olenayarova2017@gmail.com
Графік консультацій	середа, 11.00-12.00, ауд. 203, корпус БДПУ 56

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)			90 год.	залік
	заочна (дистанційна)			90 год.	

Семестр: весняний

Мова навчання: українська, англійська

Ключові слова: навчальна практика; заклад загальної середньої освіти (ЗЗСО); цілі, завдання, зміст навчальної практики; професійна компетентність учителя-предметника; функції здобувача-практиканта; освітній процес, шкільна документація; психолого-педагогічна характеристика учня, класу; урок ІМ/літератури, його аналіз; система контролю та оцінювання діяльності учнів; самостійна робота з ІМ/літератури; позакласна робота з ІМ/літератури.

Мета навчальної практики – формування в здобувачів вищої освіти системи необхідних педагогічних умінь й навичок, фахових здібностей на ґрунті сформованої теоретичної й практичної готовності до здійснення професійної діяльності, особистісно-індивідуального стилю поведінки та діяльності, необхідних для майбутньої професії в оптимально наближених до роботи за фахом умовах, оволодіння здобувачами сучасними технологіями навчання.

Завданнями навчальної практики є:

- ознайомлення з освітнім закладом, досвідом його роботи, традиціями, особливостями;
- ознайомлення з колективом класу, у якому працюють як помічники класного керівника; налагодження й підтримування оптимальних взаємин з учнями, спілкування з ними між заняттями та в позанавчальний час, виявлення інтересу до їхнього життя, допомога їм у подоланні труднощів у навчанні, міжособистісному спілкуванні тощо;
- вивчення індивідуально-особистісних рис, особливостей поведінки, діяльності учнів й класного колективу;
- ведення записів в психолого-педагогічних щоденниках;
- вивчення досвіду роботи вчителів-предметників, класного керівника (відвідування уроків і позакласних заходів, аналіз разом з учителем, колегами процесу організації навчально-пізнавальної, позакласної діяльності учнів, педагогічної й комунікативної взаємодії вчителя зі школярами під час проведення уроків, заходів);
- обговорення із керівниками практики, учителями освітньої установи сутності, особливостей,

інноваційних підходів до організації освітнього процесу, педагогічної й комунікативної взаємодії з учнями;

- навчання щирого, відвертого ставлення до учнів, налагоджування з ними оптимальних гармонійних стосунків;
- ознайомлення зі структурою, змістом навчальних програм з англійської мови і літератури, німецької мови, календарним плануванням уроків англійської мови і літератури, німецької мови, плануванням роботи вчителів-предметників, виховної роботи класного керівника;
- ознайомлення зі змістом навчальних предметів, зокрема навчальних посібників, підручників (досконало вивчити зміст, розділи, теми, із яких проводяться уроки);
- оволодіння алгоритмом підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу; із допомогою вчителя-предметника визначення мети уроку, структурування навчального матеріалу, добирання оптимальних методів, форм організації навчання відповідно до поставленої мети, навчальної програми, результатів попередніх занять, рівня успішності учнів, розвитку їхніх потреб та інтересів;
- організування разом із класним керівником дозвілля учнів, самостійне проведення виховного заходу з урахуванням плану виховної роботи в класі, потреб та інтересів учнів;
- формування в здобувачів умінь:
  - аналізувати навчальні заняття відповідно до специфіки навчальних предметів, психологічних особливостей учнів, рівня їхніх навчальних досягнень та позакласні заходи з урахуванням усіх компонентів освітнього процесу та відповідних вимог;
  - вести й оформлювати шкільну документацію (перевірка учнівських зошитів, самостійних і творчих робіт, ведення класних журналів, записів в учнівських щоденниках тощо);
  - оцінювати діяльність учнів за критеріями, визначеними в концепції загальної середньої освіти (11-річна школа) та чинних програмах з англійської мови і літератури, німецької мови, отримувати зворотній зв'язок від учнів стосовно їхнього розуміння навчального матеріалу, оволодіння знаннями, вміннями й навичками, аналізувати результати діяльності учнів, їхні успіхи й компетентнісне становлення.

У результаті проходження навчальної практики здобувач-практикант буде **знати**:

- 1) особливості функціонування ЗЗСО;
- 2) структуру, зміст навчальних програм, календарне планування з англійської мови і літератури, німецької мови;
- 3) методику ведення шкільної документації;
- 4) основні організаційні форми реалізації освітнього процесу з ІМ/літератури у навчальних закладах різних типів;
- 5) алгоритм підготовки до уроку з урахуванням усіх етапів цього процесу;
- 6) принципи організації виховної роботи з ІМ/літератури;
- 7) принципи організації самостійної роботи з ІМ/літератури;
- 8) принципи індивідуалізації та диференціації навчання ІМ/літератури.

У результаті проходження навчальної практики здобувач-практикант буде **вміти**:

- 1) вивчати шкільну нормативну документацію, методичну літературу і теоретично осмислювати освітній процес;
- 2) вести записи в психолого-педагогічних щоденниках;
- 3) аналізувати й узагальнювати досвід учителів;
- 4) проводити спостереження й аналізувати відвідані уроки;
- 5) визначати конкретні цілі, завдання та етапи кожного уроку;
- 6) вивчати ставлення учнів до предмета;
- 7) складати психолого-педагогічну характеристику учня/ учнівського колективу;
- 8) проєктувати і створювати необхідну наочність;
- 9) складати план позакласної роботи і сценарії заходів;
- 10) організувати разом із класним керівником дозвілля учнів.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 04. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 08. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>СК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.</p> <p>СК 05. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.</p> <p>СК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.</p> <p>СК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>	<p>ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.</p> <p>ПРН 02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРН 03. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p> <p>ПРН 06. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.</p> <p>ПРН 07. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.</p> <p>ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p> <p>ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.</p>

Зміст навчальної практики:

Модуль 1. Організаційно-ознайомлювальний аспект навчальної практики. Настановча конференція. Інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки. Розподілення практикантів по класах, закріплення за вчителями-предметниками. Ознайомлення із закладом загальної середньої освіти. Ознайомлення з професійною діяльністю вчителя-куратора як предметника і класного керівника. Укладання індивідуального та календарного планів проходження навчальної практики. Ознайомлення зі шкільною документацією, описування, аналізування її.

Модуль 2. Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО. Укладання психолого-педагогічної характеристики учня. Зустріч-семінар із керівниками виробничої практики. Відвідування й аналізування уроків учителя-куратора з англійської мови (за схемою). Відвідування й аналізування уроків учителя-куратора із зарубіжної літератури. Підготовка і проведення виховного мовно-літературного заходу.

Модуль 3. Спостереження за освітнім процесом у ЗЗСО. Узагальнення й систематизація результатів проходження практики. Відвідування й аналізування уроків учителя-куратора з німецької мови (за схемою). Укладання психолого-педагогічної характеристики класного колективу.

Зустріч-семінар із керівниками навчальної практики. Оформлення матеріалів навчальної практики. Підсумкова (звітна) конференція.

Методи навчання: метод проблемного викладення матеріалу, евристична бесіда, дискусія, проєктний метод.

Політика курсу (особливості проведення навчальної практики): від практиканта очікується виконання своїх обов'язків, допомога вчителю-предметнику, виконання завдань індивідуального плану.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання знань практикантів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного та підсумкового контролів і вираховується за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється під час зустрічей-семінарів із керівниками навчальної практики на основі розробленої документації з педагогічної практики (індивідуального плану роботи, аналіз уроку англійської мови в літературі, німецької мови, психолого-педагогічна характеристика учня, класу, план-сценарій виховного заходу тощо).

Підсумковий контроль відбувається у формі звітної конференції, на якій проходить захист матеріалів, підготовлених за результатами шкільної практики.

Таблиця 1. Розподіл балів за результатами навчальної практики

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
Систематичне ведення щоденника психолого-педагогічних спостережень навчальної педагогічної практики	2	2	3	3	4	5	6
Складання індивідуального плану роботи	2	2	3	3	4	5	6
Аналіз уроку англійської мови, проведеного вчителем	6	8	8	10	12	14	16
Аналіз уроку зарубіжної літератури, проведеного вчителем	5	7	8	10	11	13	14
Аналіз уроку німецької мови, проведеного вчителем	5	7	8	10	11	13	14
Складання плану-сценарію та проведення одного виховного заходу на мовно-літературну тему	2	4	5	5	5	6	7
Наявність психолого-педагогічної характеристики учня	2	3	3	3	5	5	5
Наявність психолого-педагогічної характеристики класу	2	3	3	3	5	5	5
Наявність фото-, відеоматеріалів, презентації	2	3	4	4	5	6	7
Звіт-самоаналіз з практики	2	3	3	4	5	5	6
Своєчасне оформлення та подання документації	2	4	5	5	5	6	7
Участь у звітній конференції з педпрактики	2	3	4	4	5	6	7
Разом максимальна кількість набраних балів	34	49	57	64	77	89	100

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:**Основні**

1. Денищич Т. А. Педагогічна практика: зміст, організація, проблемні аспекти формування педагогічної майстерності: посіб. для студ. галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальність – 035 «Філологія (українська)» / Т. А. Денищич, Г. С. Косарева. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 84 с.
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Книга вчителя іноземної мови: довідково-методичне видання / упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 240 с.
4. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої та М. Т. Солов'я. Київ: Ленвіт, 2002. 356 с.
5. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. 12-бальна система. Київ, 2000. 126 с.
6. Ніколаєва С. Ю. Виробничі функції, типові задачі діяльності та вміння учителя іноземної мови (спеціаліста). Київ: Ленвіт, 1999. 96 с.
7. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.
8. Педагогічна практика з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої і В. В. Черниш. Київ: Ленвіт, 2003. 250 с.
9. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: посібник. Вид. 2-е, доп. і переробл. / кол. авторів під керівн. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2004. 360 с.
10. Програма педагогічної практики та методичні рекомендації для студентів-філологів (галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 014 Середня освіта, предметна спеціальність 014.02 Мова і література (англійська), перший рівень вищої освіти): навч.-метод. посіб. / укл.: О. Б. Ярова, І. Е. Співак. Бердянськ: БДПУ, 2019. 75 с.
11. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Київ: Ленвіт, 2005. 208 с.
12. Структурно-логічні схеми і таблиці з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / укл. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2004. 208 с.

Додаткові

1. Бібліотечка журналу «Іноземні мови». Київ.
2. Гальскова Н. Д., Никитенко З. Н. Теория и практика обучения иностранным языкам: Начальная школа. Москва: Айрис-пресс, 2004. 240 с.
3. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам. Москва: АРКТИ, 2003. 192 с.
4. Иностранные языки в школе: научно-методический журнал. Москва.
5. Іноземні мови: науково-методичний журнал. Київ.
6. Іноземні мови: навчальні програми для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів.

7. Колесникова И. Л., Долгина О. А. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков. Санкт-Петербург: Русско-Балтийский инф. центр «Блиц», 2001. 224 с.
8. Коряковцева Н. Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык. Москва: АРКТИ, 2002. 176 с.
9. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под ред. Е. С. Полат. Москва: Изд. центр «Академия», 2002. 272 с.
10. Підручники і навчально-методичні комплекси з іноземних мов.
11. Роман С. В. Планування та аналіз навчального процесу з іноземної мови у початковій школі. Горлівка: ГДПІІМ, 2003. 108 с.
12. Сафонова В. В. Проблемные задания на уроках английского языка в школе. Москва: Еврошкола, 2001. 272 с.
13. Соловова Е. Н. Методика обучения иностранным языкам. Москва: Просвещение, 2002. 239 с.

Інформаційні ресурси

Бібліотека БДПУ (www.bdpu.org/library)

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

Ресурси для навчання англійської мови, архіви уроків (початкова, основна, старша школа):

<http://www.esl-library.com/index.cfm?PageId=1>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/teaching-kids>

<http://www.englishpage.com/>

<http://www.oup.com/elt/teachersclub/?cc=global>

<http://www.macmillanenglish.com/BlankTemplate.aspx?id=28164>

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59454>

<http://www.teachingenglish.org.uk/>

<http://developingteachers.com/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/resources/quizzes>

<http://freelanguage.org/>

Сценарії уроків та позакласних заходів з іноземних мов на фестивалі педагогічних ідей «Відкритий урок»:

<http://festival.1september.ru/subjects/10/?subject=10>

BBC LearningEnglish:

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/business/talkingbusiness/index.shtml>

<http://www.bbc.co.uk/ukrainian/learningenglish/>

Повнотекстові версії «Газети для тих, хто викладає та вивчає англійську мову»:

<http://eng.1september.ru/engarchive.php>

З досвіду навчання лексики, граматики, фонетики (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=58111>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/e-lessons/e-lessons.htm>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/pronunciation>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/Dictionaries-and-Encyclopedias>

<http://www.oup.com/elt/global/products/livinggrammar/>

З досвіду навчання аудіювання, говоріння, читання, письма (англомовні матеріали):

<http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59392>

<http://www.macmillandictionaries.com/resources/dictations/dictations.htm>

<http://www.nadasisland.com/writing/>

<http://www.teachingenglish.org.uk/try/links/skills>

<http://iteslj.org/Techniques/leong-Dictation.html>

Формування іншомовної соціокультурної компетентності:

<http://iteslj.org/Techniques/Cullen-Culture.html>

<http://iteslj.org/Techniques/Kodotchigova-RolePlay.html>

<http://iteslj.org/Techniques/Chou-Compliments.html>